

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Taplă Boris, Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu, Donos Aliona,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, în cauza penală în privința lui,

Gubceac Ilie X, născut la xxxx, domiciliat în
r-nul xxx, or. xxx, str. xxx, nr. xx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 29.11.2021– 14.02.2022;

Instanța de apel: 05.04.2022 – 23.05.2022;

Instanța de recurs: 23.08.2022 – 20.06.2023;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul, sediul central din 14 februarie 2022, s-a hotărât:

”Se încetează procesul penal în privința lui Gubceac Ilie Ion învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 al. 2 lit. b Cod penal în baza Legii nr. 243 din 24.12.2021 ”Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.”

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

S-a încasat de la Gubceac Ilie în folosul statului suma de 160 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat, că Gubceac Ilie în perioada anului 2019, având scopul deținerii și folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, prin înțelegere prealabilă și în comun acord cu alte persoane nestabilite, au confecționat blancheta cărții de identitate a României cu seria și numărul xxxxx, cu valabilitatea 12.06.2019 – 21.02.2035, pe care a deținut-o până la data de 21 decembrie 2020, ora 02:20, când a fost depistată și ridicată de angajații poliției de frontieră în urma controlului de frontieră, în punctul de trecere a frontierei de stat „Cahul – Oancea”, pe sensul de ieșire din Republica Moldova, care potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 353 din 28 decembrie 2020, blancheta cărții de identitate a României cu seria și numărul XXXXXXXX, cu valabilitatea 12.06.2019 – 21.02.2035, pe numele Gubceac Ilie, nu corespunde după metoda de confecționare cu blancheta autentică a cărții de identitate a României.

Acțiunile lui Gubceac Ilie au fost încadrate în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi: confecționarea, deținerea unui document oficial

fals, care acordă drepturi, săvârșită de mai multe persoane.

3. La 01.03.2022 procurorul în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail, a declarat recurs, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul sediul central din 14.02.2022, prin care pretinde casarea sentinței enunțate, rejudicarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri de condamnare, prin care inculpatul Gubceac Ilie să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 1 an închisoare, cu liberarea de executarea ei, pe motivul intervenirii actului de amnistie, conform art. 107 Cod penal și în temeiul Legii privind amnistia nr. 243 din 24.12.2021.

În cererea s-a procurorul a invocat, că aplicarea amnistiei prezumă recunoașterea culpabilității inculpatului. Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate. Conform art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4) - 9) din prezentul cod. Art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală prevede că, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care: ... a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”. Aplicarea amnistiei față de inculpat nu constituie temei de reabilitare a persoanei, fapt care prezumă că inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate, sau, ca excepție, a faptei prejudiciabile elementele căreia au fost identificate de către instanța de judecată (în sensul recalificării acțiunilor inculpatului în favoarea acestuia).

Astfel, unica soluție care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării Legii nr. 243 din 24.12.2021, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) CPP - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

În drept apelul a fost întemeiat pe prevederile art. 401 alin. (1) pct. 1), 437, 441 alin. (1) pct. 9), 438, 445, 449 alin.(2) lit. b) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, a fost respins apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail, fiind menținută sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 14 februarie 2022, prin care a fost încetat procesul penal în privința inculpatului Gubceac Ilie, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul Legii nr.243 din 24.12.2021 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

4.1. Instanța de apel, nu a acceptat poziția procurorului asupra căii de atac, or calea de atac este determinată de prevederile legii, și nu de titlul cererii prin care procurorul a contestat sentința. Nu există o normă în legea procesual-penală, care ar fi instituit calea de atac recursul împotriva sentințelor adoptate în cauzele penale ce țin de infracțiunile pentru care legea penală prevede pedeapsa privativă de libertate.

Din aceste considerente se face clar, că unicul criteriu de identificare a căii de atac ordinare, apelul sau recursul, îl constituie categoria pedepsei penale prevăzută de lege pentru fapta incriminată: dacă sancțiunea prevede exclusiv pedeapsa nonprivativă de libertate – recursul, iar dacă prevede pedeapsa privativă de libertate – recursul. La determinarea căii de atac potrivite legiuitorul nu face nici o diferențiere după tipul

sentinței, fie ea de condamnare, de încetare sau de achitare.

Cu referire la sentința de încetare, conform art. 332 alin. (4) Cod de procedură penală, „sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța ierarhic superioară, în modul prevăzut de prezentul cod”. Luând în considerație că infracțiunea de care este învinuit Gubceac Ilie nu face parte din categoria infracțiunilor ușoare, iar legea prevede pentru infracțiunea dată inclusiv pedeapsă în formă de închisoare de până la 5 ani (infracțiunea mai puțin gravă), respectiv potrivit art. 400, 437 Cod de procedură penală, această sentință de încetare nu poate fi contestată cu recurs.

În temeiul art. 332 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța a dispus judecarea cauzei în procedura de apel.

Potrivit instanței de apel, instanța de fond corect a adoptat în cadrul ședinței preliminare o sentință de încetare pe temeiul actului de amnistie.

S-a reținut că, Gubceac Ilie prin cererea confirmată de către apărătorul acestuia, a solicitat aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și încetarea procesului de învinuire de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal (f.d. 186).

Potrivit instanței de apel, prin legea organică nr. 243 din 24.12.2021 au fost stabilite infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții referitoare la procedura aplicării amnistiei și consecințele procesuale ale acesteia.

Conceptual, potrivit art. 107 Cod penal, actul amnistiei este menit să înlăture răspunderea penală ori, după caz, pedeapsa penală, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului. Astfel potrivit art. 2 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, în cazul în care infracțiunea de care este învinuit inculpatul a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, legea penală prevede pedeapsa principală maximă nu mai aspră decât 7 ani închisoare și există acordul scris al inculpatului și el nu cade sub incidența art. 6, actul amnistiei este pasibil aplicării prin încetarea procesului penal la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei. Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, include toate instanțele judecătorești de ierarhie ordinară, adică atât prima instanță, cât și instanțele de apel și de recurs, și până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept să aplice față de inculpat actul amnistiei (art. 2 din Legea nr. 243 din 24.12.2021), și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal.

Instanța de apel, raportând condiția de aplicabilitate a amnistiei – existența acordului scris, și efectul amnistiei – încetarea procesului penal, este lesne de înțeles că la art. 2 din Legea nr.243 din 24.12.2021 este vorba de înlăturare a răspunderii penale, și nu de înlăturarea pedepsei penale. În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243. În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de consiliu și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul ce

vizează fapta infracțională și vinovăția inculpatului, or chestiunea încetării procesului se soluționează în ședința preliminară și inculpatul acceptă nu doar încetarea procesului, care prin sine este o situație favorabilă pentru inculpat, dar și temeiul încetării procesului, care este unul de nereabilitare a inculpatului, rezultând din prevederile art. 275 pct. 4) și art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală.

S-a notat că, la caz, Gubceac Ilie este învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal săvârșită în perioada anului 2019, până la adoptarea Legii nr.243 din 24.12.2021. În ședința preliminară a instanței de fond, Gubceac Ilie a depus cererea de încetare în privința sa a procesului penal de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, în baza Legii privind amnistia nr. 243 din 24.12.2021. Cerere care a fost susținută în cursul examinării cauzei de către avocatul Palencu Victoria și inculpatul Gubceac Ilie, acesta din urmă declarând că îi sunt cunoscute consecințele aplicării prevederilor Legii privind amnistia, că în cazul admiterii cererii, cauza va fi încetată pe temeiuri de nereabilitare.

Infracțiunea prevăzută la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul art. 16 alin. (3) Cod penal, este o infracțiune mai puțin gravă, sancțiunea căreia prevede: amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 5 ani.

În conformitate cu art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală „sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”. Și, potrivit art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală „în cazul în care pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 2)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului”.

Potrivit art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală „încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal”, iar în temeiul art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală „urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”. Conform art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală /încetarea procesului penal/, „dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”.

Potrivit instanței de apel, din prevederile menționate rezultă că, pentru temeiurile când a intervenit prescripția sau amnistia și există acordul inculpatului, încetarea procesului penal fără ca instanța să purceadă la cercetarea judecătorească (probelor) și fără a se pronunța asupra vinovăției persoanei este admisă doar în ședința preliminară sau în partea pregătitoare a ședinței de judecată. Or, în cadrul ședinței preliminare nu se discută chestiunea cu privire la vinovăția sau nevinovăția persoanei, ci numai cereri/demersuri înaintate de către părți, inclusiv și temeiurile de încetare a procesului penal. În speță, inculpatul nu a solicitat examinarea cauzei în fond și expunerea asupra vinovăției sau nevinovăției sale. Legislatorul a prevăzut că, odată cu adoptarea actului de amnistiei, nu mai poate fi începută sau continuată cercetarea judecătorească, în

condițiile în care inculpatul și-a exprimat acordul de a fi încetat procesul penal pe acest temei de nereabilitare.

În acest sens, din materialele cauzei Colegiul la fel ca și instanța de fond a constatat că, Gubceac Ilie întrunește condițiile instituite de Legea nr. 243 din 24.12.2021, și în privința acestuia pot fi aplicate dispozițiile legale, iar procesul penal corect a fost încetat în legătură cu intervenirea amnistiei. În situația în care inculpatul Gubceac Ilie a solicitat aplicarea Legii cu privire la amnistie, și instanța de judecată nu a reținut nici un impediment legal pentru aplicarea actului amnistiei din cele stipulate la art. 6 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, de altfel nici procurorul în cererea de apel nu a invocat existența circumstanțelor ca ar împiedica aplicarea actului amnistiei, instanța de apel a considerat că prima instanță întemeiat a conchis ca fiind aplicabile prevederile art. 1 și 2 ale Legii nr. 243 din 24.12.2021 și corect a încetat procesul penal în privința lui Gubceac Ilie, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, a solicitat casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, deoarece erorile judiciare nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

5.1. În motivarea recursului ordinar, procurorul critică decizia pronunțată de instanța de apel prin prisma dezacordului cu poziția instanței de apel privind soluția de menține a sentinței de încetare a procesului penal.

Partea descriptivă a sentinței instanței de fond cuprinde descrierea faptei constatate săvârșită de către Gubceac Ilie și încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în temeiul art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal. Iar, partea descriptivă a deciziei instanței de apel cuprinde descrierea faptei constatate de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței. Deși, instanța de fond a pronunțat o sentință de încetare a procesului penal în cadrul ședinței preliminare, fără a cerceta probele și a da apreciere acestora, fără expunerea asupra vinovăției inculpatului și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, ceea ce contravine prevederilor art. 385 Cod de procedură penală.

Respectiv, consideră că eroarea comisă nu oferă posibilitatea de a trage concluzii privitor la corectitudinea aprecierii probelor de către instanțele de judecată la constatarea justă a faptei comise și încadrării juridice.

Instanța de apel, descriind circumstanțele cauzei constatate de instanța de judecată și, totodată, enunțând temeiurile pentru încetarea procesului, nu indică motivele pentru care instanța admite sau respinge probele aduse în sprijinul acuzării și recunoașterii faptei infracționale constatate.

Mai indică că procurorul în cadrul ședinței de judecată a solicitat examinarea cauzei în ordine de recurs, insistând că a fost depusă cererea de recurs împotriva sentinței. Însă, instanța de apel nu a acceptat poziția procurorului asupra căii de atac, și a dispus examinarea în ordine de apel, contrar Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 19.06.2006, privind sentința judecătorească, care la pct. 40 prevede că: în conformitate cu art. 332 alin. (4) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu recurs în cazul în care cauza s-a judecat în ședința

preliminară (art. 345, 350 Cod de procedură penală) și cu apel în cazul în care cauza s-a judecat în ordinea stabilită la art. 354-384 Cod de procedură penală (pct. 7 din Decizia CPL a CSJ nr. 1ra-1533/2014 din 11.11.2014).

Indică că instanța de apel a menționat că: „Probe noi la examinarea cauzei în instanța de apel nu au fost administrate, dar la solicitarea procurorului au fost cercetate suplimentar probele administrate în instanța de fond, și anume: ordonanță de punere sub învinuire din 05.02.2021 (f.d.67); declarațiile învinuitului Gubceac Ilie din 06.08.2021 (f.d. 72); rechizitoriul întocmit la 26.11.2021 pe cauza de învinuire a lui Gubceac Ilie pe art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal (166-172); cererea din 14.02.2021, prin care inculpatul Gubceac Ilie solicită aplicarea actului amnistiei și încetarea procesului penal (f.d.186); procesele-verbale ale ședințelor de judecată din 28.12.2021 și 14.02.2022, potrivit cărora inculpatul în ședința preliminară a depus cererea privind încetarea procesului în legătură cu Legea amnistiei, procurorul pledând pentru anexarea și examinarea cererii, dat fiind că inculpatul întrunește condițiile prevăzute de Legea cu privire la amnistie nr. 243 din 24.12.2021 (f.d. 187-189).

Însă, potrivit procesului-verbal ale ședințelor de judecată din 28.12.2021 și 14.02.2022 (f.d. 187-189), în instanța de fond probele nu au fost administrate. Și acest aspect denotă necesitatea examinării cauzei în ordinea de recurs. Or, obiectul apelului constituie sentința instanței de fond prin care cauza penală a fost soluționată în fond (art. 6 pct. 42), art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală).

Instanțele de judecată au menționat că reieșind din circumstanțele constatate la caz sunt întrunite toate criteriile pentru aplicarea în privința inculpatului a actului de amnistiei cu încetarea procesului penal. Însă, potrivit prevederilor art. 389 alin. (1), (4) pct. 2) Cod de procedură penală, „(1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. (4) Sentința de condamnare se adoptă: 2) cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f), g) Cod penal;”

Din conținutul alin. (6) din același articol rezultă, că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Or, potrivit sentinței enunțate, în partea descriptivă a sentinței, instanța de fond a constatat comiterea infracțiunii și a indicat încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, avocatul Palencu Victoria, a prezentat referință pe marginea recursului declarat de procuror, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură

penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din sumarul recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, se constată temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *hotărârile atacate nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, instanțele au admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul penal lărgit atestă, că criticele procurorului, în esență, se referă la procedura în care a fost judecată cauza penală la Curtea de Apel, insistând asupra examinării în ordine de recurs, cât și sub aspectul deficiențelor la aplicarea, în prezența speșă a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința inculpatului Gubceac Ilie.

Verificând criticele expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, în speșă este incident cazul de casare invocat de procuror, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel, *a adoptat o decizie care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, iar dispozitivul hotărârii este expus neclar, erori de drept ce nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.*

Potrivit lucrărilor dosarului, prin sentința din 14 februarie 2022, Judecătoria Cahul, în ședință preliminară, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată preliminară (f.d.187-189,vol.I), la cererea inculpatului Gubceac Ilie confirmată de apărător (f.d.186,vol.I), a dispus încetarea procesului penal în privința lui Gubceac Ilie învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, în baza Legii nr. 243 din 24.12.2021 "Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova".

Nefiind de acord cu soluția adoptată, la 01.03.2022, procurorul a declarat recurs împotriva sentinței Judecătoriei Cahul sediul central din 14.02.2022.

La rândul său, Curtea de Apel, criticând poziția acuzatorului asupra căii ordinare de atac, apreciind cererea procurorului drept un apel împotriva sentinței, judecând cauza penală în ordinea respectivă, prevăzută la Capitolul IV, Secțiunea 1 a Codului de procedură penală, a decis prin decizia din 23 mai 2022:

"Se respinge apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail.

Se menține sentința Judecătoriei Cahul sediul central din 14 februarie 2022, prin care a fost încetat procesul penal în privința inculpatului Gubceac Ilie, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

În expunerea de motive, care au stat la baza casării deciziei, Colegiul penal lărgit pornește de la deficiențele părții dispozitive a acesteia, relevând că instanța vădit greșit a formulat soluția.

Conform art. 415 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, “instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) apelul a fost depus peste termen; b) apelul este inadmisibil și c) dacă apelul este nefondat.

Potrivit dispozitivului pronunțat de Curtea de apel, nu se identifică nici una din soluțiile prevăzute la pct. 1) al art. 415 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind evident că mențiunea “*Se respinge apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Cara Mihail.*”, este neclară și incompletă, lăsând loc de interpretări.

Potrivit art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

Conform art. 437 alin. (1) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs: sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate; sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție; alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

În conformitate cu art. 345 alin. (3) Cod de procedură penală, ședința preliminară constă în soluționarea, cu participarea părților, a chestiunilor legate de punerea pe rol a cauzei. Alin. (4) pct. 3) al aceluiași articol prevede că, în ședința preliminară se soluționează chestiunile privind încetarea, totală sau parțială, a procesului penal.

Conform art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că: - „(1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: „Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod”, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: – „Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”.

Tot același art. 332 prevede în alin. (4) că, sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța ierarhic superioară, în modul prevăzut de prezentul cod.

Potrivit pct. 2 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, orice sentință poate fi atacată cu apel, cu excepția celor referitor la care legea interzice expres a se folosi această cale de atac. Excepțiile sunt arătate în lege.

Conform pct. 40 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 19 iunie 2006, „privind sentința judecătorească”, în conformitate cu art. 332 alin. (4) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu recurs în cazul în care cauza s-a judecat în ședința preliminară (art. 345, 350 Cod de procedură penală) și cu apel în cazul în care cauza s-a judecat în ordinea stabilită la art. 354-384 Cod de procedură penală.

Concluzii ce reies din circumstanțele că în apel sunt examinate toate chestiunile de fapt și de drept, adică cauza este supusă unui control judecătoresc complex, verificând sentința atacată sub toate aspectele – asupra chestiunilor cu privire la faptă, cât și a celor cu privire la respectarea și aplicarea corectă a legii. Astfel, apelul declanșează o nouă judecare a cauzei în fond, verificându-se hotărârea atacată pe baza probelor examinate de prima instanță, cât și a probelor prezentate în instanța de apel.

Pe când, în cadrul ședinței preliminare, instanța de fond nu cercetează probe, nu examinează cauza penală cu privire la faptă, ci numai chestiuni legate de punerea pe rol a cauzei, fiind o etapă facultativă la examinarea cauzei în fond. Astfel, în cazul pronunțării unei sentințe de încetare a procesului penal la această etapă, o singură cale de atac care poate fi aplicată, este recursul. Or, recursul este o cale de atac cu efect devolutiv parțial, și anume limitat, în principiu, numai la chestiunile de drept, așa cum este stipulat în art. 424 și 441 Cod de procedură penală.

În sensul celor invocate mai sus Colegiul penal lărgit notează, că sentința instanței de fond corect a fost contestată cu recurs de către procuror, care însă greșit a fost înregistrat și examinat drept un apel, or speței sunt inerente prevederile art. 332 alin. (4) Cod de procedură penală, raportate la art. 437, 439 Cod de procedură penală, circumstanțe ce au dus la judecarea eronată a cauzei de către instanța de recurs în ordine de apel.

Mai mult, deși menține sentința primei instanțe prin care, în ședință preliminară, a fost încetat procesul penal în privința lui Gubceac Ilie, în baza Legii nr. 243 din 24.12.2021 Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în concluziile sale, Curtea de Apel a consemnat, precum că *“Probe noi la examinarea cauzei în instanța de apel nu au fost administrate...”*, și în mod evident eronat că *“au fost cercetate suplimentar probele administrate în instanța de fond...”*, deși sentința instanței de fond, în corespundere cu prevederile enunțate mai sus, a fost pronunțată în ședință preliminară fără cercetarea materialelor dosarului.

Totodată, analizând descriptivul deciziei, Colegiul penal lărgit constată că Curtea de Apel, a verificat împrejurările de fapt și aspectele de drept a cauzei, efectuând cercetarea nemijlocită a probelor administrate, procedură care este inadmisibilă în cadrul examinării recursului, deoarece instanța de recurs se expune doar asupra erorilor de drept, iar în ședința de judecată nu se întocmește proces-verbal, respectiv nici probele nu se cercetează.

Din aceste motive, Colegiul penal lărgit consideră prematură, analiza criticilor procurorului sub aspectul deficiențelor la aplicarea, în prezența speță a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea

independenței Republicii Moldova, atât timp cât aspectele de drept al aplicării legii nominalizate urmează a fi examinate în ordinea prevăzută de lege.

8. La caz, Colegiul penal lărgit conchide că Curtea de Apel a adoptat o soluție neclară, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, în cauza penală în privința lui *Gubceac Ilie X* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **13 iulie 2023**.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Donos Aliona